

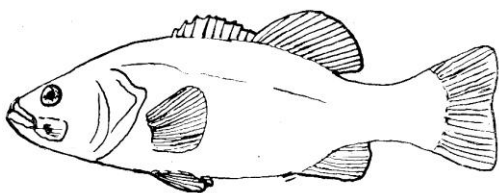
PASTRVSKI OKUN

sporedna riba grabilica za bolje iskorištavanje ribnjaka

Na ribnjacima u Pakračkoj — Poljani gajio se uz ostalu uobičajnu ribu i pastrvski-okun (*Micropterus salmoides*, Lacep). Ribarski radnici su ovu, kod nas uvezenu ribu zvali »OKUN«, a za razliku od pravog okuna, grgeča, kojeg su na ovom ribnjaku zvali bandar. Mi ćemo ovdje tu ribu nazvati pastrvski-okun.

Pastrvski-okun je na ribnjacima u Poljani gajen sve do 1935. god. kada je radi krize, koja je zahvatila tržište ribe u srednjoj Evropi, a uslijed zavedene privredne autorizacije u Njemačkoj, daljnji uzgoj te ribe bio napušten. Domaće tržište bilo je pretrpano ogromnim količinama ribe. Uzgoj ribe na ribnjacima bio je u zastoju, a proizvodnja smanjena na najmanju mjeru. Uslijed toga nazadovao je i uzgoj ostale dodatne ribe, a uzgoj pastrvskog-okuna bio je sasvim napušten.

Iskustva sa uzgojem pastrvskog-okuna na ribnjaku Poljana bila su pozitivna, radi boljšega iskorištavanja ribnjačkih površina, i to napose onih, koje obiluju divljom nepoželjnom ribom ili divljim mrijestom trogodišnjeg šarana.

Pastrvski-okun je uvezen 1833. g. iz Sjeverne Amerike u Srednju Evropu. U Americi ta riba dominira tržištem u okolini velikih jezera Michigan i Ontario, a gaji se mnogo i u susjednoj Kanadi. No još i više u južnoj Americi. Vrlo se lako prilagodila okolini u svima klimatskim zonama. Po vanjskoj slici pastrvski-okun je maslinasto zelene boje, plosnastoga trupa sa tupom glavom i duboko urezanim čeljustima do očiju. Meso mu je bijelo kao u smuda, no više masno, a sa manje kostiju. Sa Poljanskih ribnjaka ta se riba otprema na zagrebačko tržište, gdje je postizavala nešto veću cijenu od šarana, a manju od smuda. No općenito na tržištu nije bila uvedena, pa je uslijed toga i manje tražena.

Uzgoj pastrvskog-okuna je vrlo jednostavan, a u poređenju sa smuđem bez mortaliteta i većih gubitaka. Ta je riba vrlo otporna, podnosi mrazu i nečistu vodu. Kod ribolova u mreži drži se kao i šaran, iako je šaran više izdržljiv. Oboljenjima ili

posljedicama od loše manipulacije (kao smuđ) uopće ne podliježe, a može se u živom stanju otpremiti isto tako, kao i šaran. Pastrvski okun je vrlo podosan i za nasadićvanje otvorenih voda mirnog toka, pa i voda koje su onečišćene, jer živi i uspjeva se održati i u zagađenoj vodi. U čistim i brzim pastrvskim vodama ne uspjeva naročito. Stoga je pastrvski okun napose interesantan i kao sportska riba.

Na ribnjacima u Poljani ta se riba gajila bez naročitog truda i pažnje. Matice stare oko 4 g. teške oko 2 kg redovno su bile nasadićene na slobodni mrijest u X. ribnjak, po bonitetu vrlo slab, sa mnogo divlje ribe. Ovdje se je pastrvski okun redovno mrijestio i mlađa je bilo uvijek dovoljno. Prve godine mlađ dosegne težinu od 4-8 dkg, a hrani se isključivo planktonom. U drugoj godini nasadićvan je zajedno sa trogodišnjim šaranom, kao prateća »policijska« riba grabilica, koja se hrani sitnom ribom, punoglavcima i mekušcima. Druge godine u rastu dostigne 60-80 dkg; a u trećoj godini oko 150 dkg. Napredniji primjerci već su u trećoj godini spolno uzreli, iako spolna zrelost nastupa tek u četvrtoj godini uzgoja. U Americi ta riba dostigne u rastu i do 12 kg, dok su kod nas zapaženi najteži primjerci 4-5 kg.

Pastrvski okun se mrijesti nešto kasnije od šarana u mjesecu svibnju, a ikraš ima četvrte godine oko 17.000 kom. ikre, koju kod mrijesta odlaže na izdubena mjesta u zemlji i ljubomorno ih čuva. Iz ikre izvaljeni mladunci drže se u jatima pod budnom paskom matične ribe.

Nema podataka da je pastrvski okun gajen i na ostalim ribnjacima u Jugoslaviji. U poređenju sa smuđom, gdje je uzgoj vrlo nestalan i kolebljiv, produkcija pastrvskog okuna je iz godine u godinu konstantna i ovisna o broju nasadićenih matiča.

U nizu pokusa, kojim se nastoji povećati produkcija ribe na ribnjacima i izvršiti racionalizacija uzgoja, u prvom redu dobro postavljenim planom nasada ribe, svakako bi i ponovo uvađanje pastrvskog okuna, kao prateće ribe grabilice, bio od velike koristi, ne samo za naša ribnjaćarstva, već i za otvorene vode ciprinidskog karaktera, a u svrhu sportskog ribolova. Pokusi uvođenja pastrve amerikanke u šaranskim ribnjacima sve do sada nisu dali pozitivne rezultate (jezero Trakošćan), a ti su pokusi bili skupi i komplicirani. Naprotiv posao oko uzgoja pastrvskog okuna je jednostavan i uspjeh unaprijed zagarantovan, dok je samo meso te ribe prvorazredno i gotovo istovjetno sa mesom potoćne pastrve.